

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи

О. Б. Жильцов

20. 15 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ

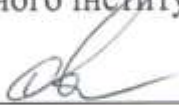
Спеціальність

8.01010601 «Соціальна педагогіка»

Гуманітарний інститут

2015–2016

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану.
Заступник директора Гуманітарного інституту з навчальної роботи

 Єременко О. В.

Робоча програма “Основи педагогічної інноватики” для спеціальності 8.01010601
«Соціальна педагогіка», галузі знань 0101 Педагогічна освіта, 2015. – 32 с.

Розробник:

Козак Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки.
Протокол від “05” серпня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри Хоружа Людмила Леонідівна

 (Хоружа Л.Л.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 20__ року

© КУБГ, 2015 рік
© _____, 2015 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни...	7
I. Опис навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	8
III. Програма	9
Змістовий модуль I. Загальні засади педагогічної інноватики.	9
Тема 1. Педагогічна інноватика в системі сучасної науки і освіти.	9
Тема 2. Загальна характеристика інноваційних процесів в освіті.	9
Список рекомендованої літератури до теми 1-2.	10
Питання до модульного контролю 1.	12
Змістовий модуль II. Технологія інноваційної педагогічної діяльності.	13
Тема 3. Сутність та структура інноваційної педагогічної діяльності	13
Список рекомендованої літератури до теми 3.	14
Тема 4. Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій	16
Список рекомендованої літератури до теми 4.	17
Тема 5. Управління процесом впровадження педагогічних інновацій.	18
Список рекомендованої літератури до теми 5.	20
Питання до модульного контролю 2.	21
IV. Навчально-методична карта дисципліни	
«Основи педагогічної інноватики»	22
V. Карта самостійної роботи магістранта.	23
VI. Методи навчання.	23
VII. Методичне забезпечення курсу.	24
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.	24
IX. Питання для самоперевірки.	26
X. Список рекомендованої літератури до всього курсу.	27
Базова.	27
Допоміжна.	29
Інформаційні ресурси.	31

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасний етап реформування вищої освіти України характеризується інтенсивним пошуком нових підходів у теорії та практиці навчання і виховання, активним втіленням нових технологій і освітніх моделей. Головним у цьому процесі має стати питання підготовки викладача-педагога з інноваційним стилем мислення і діяльності, здатного творчо підходити до вирішення освітніх завдань, особистісного і професійного зростання упродовж життя.

Інноваційна діяльність викладача стає на сьогоднішній день основним напрямом реалізації модернізаційних реформ у вищій освіті й одним із суттєвих напрямів переходу до моделі інноваційного розвитку України в цілому. Тому важливим завданням курсу «Основи педагогічної інноватики» є підготовка викладача, компетентного у сфері інноваційної професійної діяльності, спроможного ефективно розв'язувати завдання модернізації системи вищої освіти, здатного до створення та упровадження педагогічних інновацій.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Основи педагогічної інноватики» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності «Соціальна педагогіка» денної форми навчання.

Робочу навчальну програму «Основи педагогічної інноватики» укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма містить два змістові модулі, кожен з яких складається з конкретних тем навчальної дисципліни, форм організації навчання, видів контролю. Структура опису кожної теми включає: назву теми; зміст лекції; зміст семінарських занять з теми; зміст самостійної роботи з теми; список літератури до теми (базової і допоміжної); питання для модульного контролю.

Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістрант відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики магістра за спеціальністю 8.01010601 «Соціальна педагогіка», алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни «Основи педагогічної інноватики», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень магістрантів.

Мета курсу – оволодіння магістрантами головними аспектами інноваційних процесів у професійній освіті, структурою та технологією інноваційної педагогічної діяльності, методикою проектування і реалізації авторських інновацій, формування у майбутніх викладачів-педагогів інноваційного мислення, готовності до інноваційної професійної діяльності.

Завдання курсу:

- розширити уявлення магістрантів про сутність і основні тенденції розвитку інноваційних процесів в освіті;
- виробити вміння орієнтуватися у різних видах інноваційної діяльності; вивчати, аналізувати та узагальнювати досвід інноваційної педагогічної діяльності;
- формувати вміння застосовувати отримані знання у різних сферах інноваційної діяльності: педагогічний процес, інноваційна поведінка, спілкування, міжособистісні та міжгрупові стосунки в інноваційному освітньому середовищі;

- формувати вміння вибирати методики діагностики рівня особистісного і пізнавального рівня вихованців, готовності педагога до здійснення інноваційної професійної діяльності;
- виробити уміння відбирати та оцінювати педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань навчально-виховного процесу;
- формувати вміння самостійно розробляти педагогічні інновації відповідно до цілей і завдань навчально-виховної роботи;
- виробити уміння творчої реалізації освітніх та педагогічних інновацій у навчально-виховному процесі навчального закладу;
- формувати готовність майбутніх педагогів-викладачів до інноваційної професійної діяльності.

Вивчення курсу рекомендується проводити на лекціях, семінарських і практичних заняттях, у процесі індивідуальної роботи з магістрантами в аудиторний час (консультації) та в процесі їх самостійної роботи.

Семінарські заняття включають обговорення певних питань, виступи магістрантів, які підготували доповіді з даної теми, проведення дискусій. Практичні заняття передбачають виконання творчих, навчально-дослідницьких завдань, розробку і захист творчих проєктів, аналіз проведеної роботи.

Самостійна робота магістрантів передбачає опрацювання нормативних документів, основної та додаткової педагогічної літератури, виконання творчих проєктів, різних видів науково-дослідницької роботи.

Зміст і форми навчальної роботи з магістрантами повинні забезпечити необхідний науково-теоретичний і практичний рівень підготовки майбутніх викладачів вищої школи.

Програма курсу «Основи педагогічної інноватики» розрахована на магістрантів, які мають базові знання з філософії, педагогіки, психології, окремих методик, педагогічних технологій, соціології, економіки.

Вимоги до компетенцій магістрів з курсу

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістрант повинен

знати:

необхідні соціокультурні та психолого-педагогічні умови для здійснення інноваційної діяльності в освіті; соціальні та наукові передумови виникнення інноваційної педагогіки, історію розвитку педагогічної інноватики в Україні та за рубежом, основні напрями інноваційних процесів в системі освіти на сучасному етапі її розвитку; структуру та технологію інноваційної педагогічної діяльності, шляхи розвитку творчих педагогічних здібностей; види психологічних бар'єрів та шляхи подолання стереотипів інноваційної поведінки; особливості проєктування і реалізації педагогічних новацій на різних рівнях від навчального предмета до модернізації навчального закладу; методику педагогічної експертизи освітніх інновацій, інноваційного педагогічного досвіду.

вміти:

- аналізувати політику Української держави щодо реформування системи освіти;
- визначати пріоритетні напрями інноваційної педагогічної діяльності в системі дошкільної, середньої та вищої освіти України;
- давати об'єктивну оцінку інноваційній діяльності навчального закладу;
- узагальнювати перспективний педагогічний досвід, використовувати надбання педагогів-новаторів у власній професійній діяльності;
- здійснювати теоретично обґрунтоване оцінювання педагогічних інновацій;
- вибирати педагогічно доцільні технології для реалізації поставленої мети;

- створювати власні інноваційні проекти;
- визначати рівень своєї готовності до інноваційної педагогічної діяльності та шляхи його підвищення.

володіти:

- методикою діагностики професійно значущих якостей педагога-інноватора;
- методикою педагогічної експертизи, застосування інноваційного досвіду педагогів;
- методикою проектування і реалізації авторських інновацій у навчально-виховному процесі.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 54 год., із них 10 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 6 год. – практичні заняття, 4 год. – модульний контроль знань, 26 год. – самостійна робота.

Вивчення магістрами навчальної дисципліни «Основи педагогічної інноватики» завершується ПМК.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Курс:	Напря́м, спеці́альність, осві́тно-квалі́фікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>1,5 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>54 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі</p> <p>0101 Педагогічна освіта</p> <p>Шифр та назва спеціальності:</p> <p>8.01010601 Соціальна педагогіка</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>6.</i></p> <p>Семестр: <i>11.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>24 година,</i> з них: Лекції (теоретична підготовка): <i>10 годин</i> Семінарські заняття: <i>8 години</i> Практичні заняття: <i>6години</i> Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Самостійна робота: <i>26 години</i></p> <p>Вид підсумкового контролю: <u><i>ПМК.</i></u></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів, тем	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль I.								
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ								
1.	Інновації та тенденції. Педагогічна інноватика в системі сучасної науки і освіти.	7	2	2			5	
2.	Загальна характеристика інноваційних процесів в освіті.	13	6	2		4	5	2
<i>Разом за змістовим модулем</i>		20	8	4		4	10	2
Змістовий модуль II.								
ТЕХНОЛОГІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ								
3.	Сутність та структура інноваційної педагогічної діяльності.	11	6	2		4	5	
4.	Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій.	9	4	2	2		5	
5.	Управління процесом впровадження педагогічних інновацій.	14	6	2	4		6	2
<i>Разом за змістовим модулем</i>		34	16	6	6	4	16	2
<i>Разом за навчальним планом</i>		54	24	10	6	8	26	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ

Тема 1. ІННОВАЦІЇ ТА ТЕНДЕНЦІЇ. ПЕДАГОГІЧНА ІННОВАТИКА В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ НАУКИ І ОСВІТИ (Лекція 1 - 2 год.)

Інновації та глобальні освітні тенденції. Інформатизація освіти, інтеграція, гуманізація, індивідуалізація, оптимізація освіти, її активізація й інтенсифікація, утвердження самоосвіти і самонавчання в якості провідних форм освіти, компетентнісний підхід в освіті, перехід до неперервної освіти (упродовж всього життя) як основні тенденції її прогресивного розвитку. Пріоритетні завдання сучасної освіти в контексті інноваційних змін.

Соціальні та наукові передумови виникнення інноваційної педагогіки. Зародження інноваційної педагогіки. Педагоги-новатори в історії вітчизняної педагогіки. Педагогіка співробітництва як втілення нового педагогічного мислення і як новаторський рух у педагогіці 80-х років ХХ ст.

Педагогічна інноватика як вчення про створення педагогічної інновації, її оцінювання, освоєння педагогічним співтовариством і використання на практиці. Об'єкт, предмет та завдання педагогічної інноватики як науки. Взаємозв'язок педагогічної інноватики з іншими науками.

Інновації в освіті як введення нового в цілі, зміст і організацію освітнього процесу з метою розвитку освіти та оптимізації освітньої системи.

Новизна педагогічного засобу як головний показник інновації. Рівні новизни: абсолютна новизна, відносна новизна, суб'єктивна новизна, псевдоновизна.

Структура педагогічної інноватики. Теоретичні блоки, які охоплює педагогічна інноватика: «педагогічна неологія», «педагогічна дифузіологія», «педагогічна праксеологія». Характеристика основних категорій та понять педагогічної інноватики: «новація», «інновація», «освітня інновація», «педагогічна інновація», «інноваційна діяльність», «інноваційний процес», «інноваційна освіта».

Сучасні класифікації освітніх і педагогічних інновацій (К. Ангеловські; Л. В. Буркова; О. Г. Хомерики, М. М. Поташник і О. В. Лоренсов; Н. Р. Юсуфбекова; А. В. Хуторський). Поділ нововведень у відповідності із їх причетністю до тої чи іншої частини навчально-виховного процесу. Поділ нововведень за масштабом (об'ємом) перетворень. Групування нововведень за інноваційним потенціалом. Основні джерела інноваційних педагогічних ідей. Інноваційна політика держави в галузі освіти.

Основні поняття теми: інноваційні тенденції розвитку освіти, гуманізація, демократизація, індивідуалізація, диференціація, діалогізація, інтеграція, активізація, інтенсифікація, інформатизація, модернізація, педагог-інноватор, педагогіка співробітництва, педагогічна інноватика, інновація, новація, освітня інновація, педагогічна інновація, інноваційний освітній процес, інноваційна діяльність, педагогічна неологія, педагогічна дифузіологія, педагогічна праксеологія, класифікація освітніх інновацій.

Тема 2. ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У СИСТЕМІ ОСВІТИ (Лекція 2 - 2 год.)

Сутність інноваційних процесів в освіті. Інноваційний процес в освіті як сукупність

цілеспрямованих дій, спрямованих на її оновлення, модифікацію мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових суспільно-історичних умов. Закономірності інноваційних процесів в освіті. Принципи управління інноваційними освітніми процесами. Види структур інноваційного процесу (діяльнісна, суб'єктивна, рівнева, змістова структура, структура життєвого циклу, управлінська структура, організаційна структура). Загальна характеристика етапів інноваційного процесу («життєвий цикл інновацій»): зародження нової ідеї; створення нововведення; освоєння нововведення; розповсюдження нововведення; стабілізація нововведення; рутинізація нововведення; іррадіація нововведення.

Прогнозування тенденцій розвитку інноваційних процесів в освіті з використанням результатів моніторингових досліджень.

Основні поняття теми: інноваційний освітній процес, структура інноваційного процесу, етапи педагогічної інновації, життєвий цикл інновацій, стабілізація, рутинізація нововведення; іррадіація нововведення, модернізація.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1

Освітні інновації та інноваційні процеси в освіті

План

1. Сутність та специфіка інновацій в освіті.
2. Предмет і сфера дослідження педагогічної інноватики.
3. Співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційний процес», «інновації в освіті» та «інноваційна освіта»
4. Характеристика сучасних класифікацій інновацій в освіті.
5. Тенденції та закономірності розвитку інноваційних процесів в освіті.
6. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
7. Особливості інноваційних процесів в освіті.
8. Види структур інноваційного процесу.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 1-2

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

- Виписати у термінологічний словник та проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «новація», «інновація»; «освітня інновація»; «педагогічна інновація»; «інновації в освіті»; «інноваційна освіта»; «інноваційна діяльність»; «інноваційний процес».

- Підготувати повідомлення та презентацію на тему: «Внесок зарубіжних і українських вчених у становлення та розвиток педагогічної інноватики».

- Підготувати анотований каталог наукових праць присвячених проблемам інновацій в сучасній вітчизняній освіті.

- Зробити порівняльну характеристику сучасних класифікацій освітніх інновацій.

- Навести приклади інновацій за масштабом перетворення (часткові, модульні, системні); за інноваційним потенціалом (модифікаційні; комбінаторні; радикальні або фундаментальні, глобальні).

- Спрогнозувати основні напрями інноваційних процесів в системі освіти України.

Список рекомендованої літератури до теми 1-2

Базова література:

1. Закон України «Про освіту». Від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс]/ – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>

2. Закон України «Про вищу освіту» від 17 січня 2002 р. №2984 - III – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 р. №40-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
4. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» від 16.01.2003 р., № 433-IV – [Електронний ресурс] – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття) від 03.11.1993 р. № 896 – [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
6. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
7. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс] / – 2010. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>
8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245571411
9. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / – 2013. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
10. Біла книга національної освіти України / Т.Ф. Алексеєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.
11. Богданова І. М. Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія. – Одеса : М.П. Черкасов. – 2009. – 157 с.
12. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
13. Паламарчук В. Ф. Першооснови педагогічної інноватики / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – 417 с.
14. Сластенин В. А., Подымова Л.С. Педагогика: Инновационная деятельность / В.А. Сластенин. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с. – С. 10-70; 140-152.
15. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред.. В.Г. Кременя. – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.

Додаткова література:

16. Абасов З. А. Понятійно - термінологічний апарат інноваційної педагогічної діяльності / З.А. Абасов // Філософія освіти. – 2006. – №1(15). – С.56-62.
17. Буркова Л. В. Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л.В. Буркова // Директор школи. – 2000. – №35. – С.1-9.
18. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
19. Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. покажчик (1995-2006) / Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. – К.: Стилос. 2006. - 630 с.
20. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.

21. *Інноваційні процеси в освіті*: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / М.О.Аузіна, А.М.Возна; Нац. банк України, Львівський банківський ін-т. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 103 с.
22. *Козак Л. В.* Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць – К. Університет, 2010. – Вип. 3. – Ч.1. – С.207-216
23. *Козак Л. В.* Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій /Л. В. Козак // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук. - практ.конфер. (28-29 березня 2012 р.). / заг. ред. В.О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 227-232
24. *Кремень В. Г.* Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень.– К. : Грамота, 2005. – 448 с.- С.380.
25. *Кремень В. Г.* Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В.Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 576 с.
26. *Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н.* Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. - №6 (990). - С.3-8
27. *Огнев'юк В. О.* Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В.О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х.; Житомир, 2003. - № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 7
28. *Паламарчук В. Ф., Даниленко Л.І.* Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154. – 167.
29. *Попова О. В.* Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 468 с. – С. 24-42.
30. *Хуторской А.В.* Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А.В.Хуторской. - М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. - 222 с.
31. *Юсуфбекова Н. Р.* Тенденции и законы инновационных процессов в образовании / Н. Р. Юсуфбекова // Новые исследования в педагогических науках. Вып.2 / Сост. И.К. Журавлев, В.С. Шубинский. – М.: Педагогика, 1991. – С. 6-9.
32. *Юсуфбекова Н. Р.* Общие основы педагогической инноватики / Н.Р. Юсуфбекова. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 1

1. Інноваційні тенденції в сучасній освіті.
2. Державна інноваційна політика в галузі освіти.
3. Пріоритетні завдання сучасної освіти в контексті інноваційних змін у педагогічній теорії та практиці.
4. Передумови виникнення педагогічної інноватики.
5. Педагоги-новатори в історії вітчизняної педагогіки.
6. Внесок сучасних науковців та практиків у розвиток педагогічної інноватики.
7. Об'єкт, предмет та завдання педагогічної інноватики як науки.
8. Взаємозв'язок педагогічної інноватики з іншими науками.
9. Сутність та співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація».
10. Сутність та співвідношення понять «інноваційна педагогічна діяльність» та «інноваційний педагогічний процес».

11. Структура педагогічної інноватики.
12. Класифікація педагогічних інновацій.
13. Сутність інноваційного освітнього процесу.
14. Закономірності перебігу інноваційних педагогічних процесів.
15. Принципи управління інноваційними освітніми процесами.
16. Види структур інноваційного процесу.
17. Етапи педагогічних інновацій («життєвий цикл нововведення»).
18. Основні джерела інноваційних педагогічних ідей.
19. Умови ефективності інноваційних педагогічних процесів.
20. Основні напрями інноваційних процесів в системі освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

ТЕХНОЛОГІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 3. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (Лекція 3 - 2 год.).

Характеристика суб'єктів інновацій. Педагог, студент, школяр як суб'єкти інновацій. Сутність інноваційної педагогічної діяльності. Інноваційна педагогічна діяльність як вищий ступінь педагогічної творчості, педагогічного винахідництва, уведення нового в педагогічну практику (Т.М. Демиденко, Н.І. Клокар, О.Г. Козлова); як експериментальна і пошукова діяльність педагогічних працівників з метою розроблення, експерименту, апробації, впровадження і застосування педагогічних інновацій (В.М. Малихіна). Мета та завдання інноваційної діяльності педагога.

Структура інноваційної педагогічної діяльності. Мотивація інноваційної діяльності педагога як найважливіша умова її реалізації. Креативність як суттєва характеристика інноваційної діяльності. Дослідницькі уміння як основа інноваційної діяльності педагога. Методологічні та технологічні компетенції у сфері інноваційної діяльності. Рефлексія як механізм генезису інноваційної діяльності й зростання педагога-інноватора. Особистісно-професійний саморозвиток педагога як важлива умова педагогічних інновацій.

Інноваційна поведінка та індивідуальний стиль інноваційної педагогічної діяльності. Типи педагогів інноваторів.

Проблеми включення педагога в інноваційний процес. Ригідність, догматизм і консерватизм як особистісні перепони в інноваційній діяльності. Класифікація учасників інноваційного процесу (за Е. Роджерсом). Фактори прийняття рішення про використання (невикористання) нововведення: соціальні, соціально-психологічні, особистісно-професійні. Загальне уявлення про антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.

Сучасні підходи до проектування моделей інноваційної діяльності (В.О. Сластьонін, Л.С. Подимова; Л. І. Даниленко; І. І. Циркун, О. І. Карпович та ін.).

Етапи інноваційної педагогічної діяльності: педагогічний пошук і зародження педагогічної інновації; створення педагогічної новації (моделювання - створення ідеального образу, моделі бажаного нововведення; проектування, конструювання, розробка програми реалізації нововведення, попередня експертиза, організація і управління); реалізація і рефлексія педагогічного нововведення (експериментування, оцінювання, оформлення результатів; самооцінка зробленого, самоконтроль і корекція).

Готовність до інноваційної діяльності як важлива професійна якість педагога. Критерії, показники та рівні готовності педагога до інноваційної діяльності. Методи

діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.

Основні поняття теми: інноваційна діяльність педагога, педагог-новатор, інноваційна компетентність педагога, рівні прояву готовності педагога до інноваційної діяльності, професійні якості педагога-новатора, «антиінноваційні психологічні бар'єри».

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2

Готовність педагога до інноваційної діяльності.

План

1. Етапи інноваційної педагогічної діяльності.
2. Компоненти готовності педагога до інноваційної професійної діяльності.
3. Ціннісно-мотиваційна готовність педагогів до інновацій. Антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.
4. Компетентнісна готовність педагога до інноваційної діяльності: методологічні, технологічні, нормативно-правові, управлінські компетенції.
5. Потенціал творчості в інноваційній професійній діяльності.
6. Рефлексія як механізм інноваційної діяльності і професійного саморозвитку.
7. Показники та рівні готовності педагога до інноваційної діяльності.
8. Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 3

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

- Виписати у термінологічний словник визначення понять: «інноваційна діяльність», «інноваційна педагогічна діяльність»; «інноваційний потенціал педагога», «структура інноваційної діяльності»; «креативність»; «рефлексія»; «педагог-інноватор»; «антиінноваційні бар'єри»; «психологічний бар'єр».

- Охарактеризувати на конкретних прикладах інноваційні стереотипи.

- Спроекувати соціально-психологічний портрет педагога-інноватора.

- Написати есе на тему: «Кредо педагога інноваційної формації» .

- Розробити кодекс інноваційних цінностей як чинників ефективності інноваційної діяльності педагога.

- Підібрати методики діагностики спрямованості педагога на інноваційну діяльність; методики вивчення креативності педагога; діагностики рівня інноваційної культури педагога.

Список рекомендованої літератури до теми 3

Базова література:

1. *Ангеловски К.* Учителя и инновации. – М.: Просвещение, 1991. – 159 с.– С. 7-42.
2. *Дичківська І.М.* Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. *Кремень В. Г.* Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В.Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
4. *Кремень В. Г.* Філософія людино центрizmu в освітньому просторі / В.Г. Кремень. – 2-е вид. – К.: Т-во «Знання» України, 2010. – 520 с.
5. *Паламарчук В.Ф.* Першооснови педагогічної інноватики. – К., 2005. – 417 с.
6. *Сисоєва С. О.* Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

7. *Сисоєва С. О.* Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
8. *Сластенин В. А., Подымова Л.С.* Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с. – С. 10-70; 140-152.
9. *Уруський В. І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.
10. *Юсуфбекова Н.Р.* Общие основы педагогической инноватики. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Додаткова література:

11. *Інноваційний потенціал* проектної діяльності у навчальному закладі: Практико-зорієнтований збірник / За загальною редакцією О.А. Федоренка, І.Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.
12. *Інноваційні пошуки в сучасній освіті* / Г.М.Перевознікова (упоряд.); , Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.
13. *Інноваційні процеси в освіті: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів* / М.О.Аузіна, А.М.Возна; Нац. банк України, Львівський банківський ін-т. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 103 с.
14. *Клочко В. Е., Галажинский Э. В.* Психология инновационного поведения. Научное издание. - Томск: Томский государственный университет, 2009. - 240 с.
15. *Козак Л. В.* Методологічні засади інноваційної професійної діяльності викладача вищої школи /Л. В. Козак // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : Науково-методичний журнал. – 2011. – Випуск 1. – С.11-16.
16. *Козак Л. В.* Инновационная деятельность преподавателя высшей школы: теоретический аспект // Сборник научных трудов SWorld. Материалы международной научно-практической конференции «Современные проблемы и пути их решения в науке, транспорте, производстве и образовании'2012». – Выпуск 4. Том 17. – Одесса: КУПРИЕНКО, 2012. – 95 с. – С.44-50
17. *Козак Л. В.* Структура та ознаки інноваційної професійної діяльності викладача вищого навчального закладу /Л. В. Козак // Педагогічний процес: теорія і практика: Збірник наук. праць. – 2012. – Випуск 2. – С.50-60.
18. *Козак Л. В.* Викладач як суб'єкт інноваційної діяльності / Л. В. Козак // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» - Додаток 1 до Вип.29, Том III : Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання». – К.: Гнозис, 2013. - С. 170-175
19. *Сергеєнкова О. П.* Вибір стратегії розвитку професійної індивідуальності: Психодіагностика у професії / О.П. Сергеєнкова. – К.: Наук. світ, 2004. – 86 с.
20. *Сидоренко Е. В.* Тренинг коммуникативной компетентности в деловом взаимодействии / Е. В. Сидоренко. - СПб: Речь, 2002. - 208 с.
21. *Сиротенко Г. О.* Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Харків: Основа, 2003 – 80 с.
22. *Слободчиков В. И.* Инновации в образовании: основания и смысл – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.abitu.ru/researcher/methodics/nauka/a_1xizkd.html
23. *Слободчиков В.И.* Проблемы научного обеспечения инновационной деятельности в образовании (концептуальные основания). – Киров, 2003. – 112 с

24. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика – рычаг образования. – <http://eidos.ru/journal/2005/0910-19.htm>
25. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А.В.Хуторской. - М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. - 222 с.
26. Шевцов М.Г., Козлова О.Г., Харламов Ю.И. Учителю про педагогичну інноватику: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2001. – 60 с.

Тема 4. НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ОСНОВА СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ (Лекція 4 - 2 год.).

Характеристика понять: «нове», «творчість», «педагогічна творчість», «наукова творчість», «наукова педагогічна творчість», «передовий педагогічний досвід», «педагогічне новаторство», «творчий педагог».

Механізм творчості. Наукові підходи до вивчення процесу творчого мислення (М. Вертгеймер, В. Келер, К. Коффка, П. К. Енгельмейер, А. Пуанкаре, Г. Воллес, П. М. Якобсон, Я.О. Пономарьов). Етапи творчого мислення .

Сутність наукової педагогічної творчості, її рівні. Вимоги до результату наукової педагогічної творчості. Науково-дослідна робота в педагогічній галузі як основна організаційна форма наукової педагогічної творчості педагога.

Передовий педагогічний досвід. Види передового педагогічного досвіду (раціоналізаторський, новаторський). Вивчення перспективного педагогічного досвіду. Форми поширення передового педагогічного досвіду.

Етапи науково-дослідної роботи та педагогічного новаторства.

Основні вимоги до оцінювання педагогічних інновацій: обов'язковість їх приведення до єдиного стандарту, розробка єдиних параметрів оцінювання, постановка єдиної мети при оцінюванні.

Критерії оцінювання педагогічних інновацій (інноваційного педагогічного досвіду): актуальність, новизна, висока результативність, оптимальність, стабільність, перспективність, можливість творчого застосування в масовому досвіді, мобільність, надійність, економічність.

Параметри педагогічного аналізу та оцінювання інноваційної педагогічної діяльності: (рівень новизни: глибокий, середній, поверховий; масштаб застосування: міжнародний, державний, регіональний, місцевий (школа, група, окремі вихованці; об'єкт інновації: зміст, методи, методика, технологія, управління освітою; прогноз існування: до двох, до п'яти, понад п'ять; наукове обґрунтування: наявність теоретичного обґрунтування, наявність емпіричного матеріалу, недостатнє обґрунтування); готовність педагога до впровадження: висока, середня, низька; інформаційно-методична забезпеченість: наявність, слабка забезпеченість, відсутність).

Основні поняття теми: нове, творчість, педагогічна творчість, наукова творчість, наукова педагогічна творчість, науково-дослідна робота в галузі педагогіки, педагогічний експеримент, передовий педагогічний досвід, педагогічне новаторство, формування творчої особистості педагога.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема: Розвиток творчих професійних здібностей педагога

Мета: оволодіння необхідним обсягом знань про наукову педагогічну творчість як основу створення педагогічних інновацій; діагностикою творчих здібностей педагога. Розвиток пізнавальної та творчої активності, логічного мислення та інноваційної педагогічної культури магістрантів.

План

1. Діагностика творчих здібностей педагога (підбір та використання діагностичних тестів для самодіагностики).
2. Презентація у форматі PowerPoint технологій творчого розвитку особистості (мета, зміст (етапи), можливості використання у підготовці майбутніх педагогів).
3. **Тренінг «Розвиток творчих професійних здібностей педагога» :**
вправи на стимулювання творчого мислення педагога (критичність, альтернативність, дивергентність); творчих якостей (проблемне бачення, креативність, розвинена уява, фантазія).

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 4

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

- Виписати у термінологічний словник визначення понять: «нове», «творчість», «педагогічна творчість», «наукова творчість», «наукова педагогічна творчість», «передовий педагогічний досвід», «педагогічне новаторство», «творчий педагог», «готовність до інноваційної професійної діяльності».
- Розкрити роль педагогічного експерименту в інноваційній діяльності викладача, вихователя.
- Описати шляхи розвитку творчих професійних здібностей педагога. Зробити аналіз продуктів інноваційної діяльності викладачів вищої школи.
- На основі ТРВЗ Г. Альтшуллера, розробити вправи на стимулювання творчої професійної діяльності майбутніх педагогів.

Список рекомендованої літератури до теми 4

Базова література:

1. *Альтшуллер Г.С.* Алгоритм изобретения. – М.: Московский рабочий, 1980. – 231с.
2. *Клокар М.І.* Психолого-педагогічна підготовка вчителя до інноваційної діяльності: Дисертація на здобуття наук. ст. к.п.н. - К., 1997. –227 с.
3. *Козлова О.Г.* Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти: Дисертація на здобуття наук. ст. к.п.н.: 13.00.01 – К., 1999. – 235 с.
4. *Николко В. Н.* Творчество как инновационный процесс. – Симферополь: Таврия, 1994. – 191 с.
5. *Поташник М. М.* Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт. – К.: Радянська школа, 1988. – 187 с.
6. *Пономарев Я.А.* Психология творчества и педагогика. – М.: Педагогика, 1976. – 280 с.
7. *Сисоєва С.О.* Основи педагогічної творчості: Підручник. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

Допоміжна література:

8. *Андреев В.И.* Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 228 с.
9. *Богоявленская Д. Б.* Пути к творчеству. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
1. *Вишнякова П.Ф.* Креативная психодиагностика / П.Ф. Вишнякова. — Минск, 1995.- 290 с.
2. *Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д.* Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 141 с.
3. *Моляко В.А.* Творческая одарённость и воспитание творческой личности. – К.: Знание, 1991. – 40с.

4. Козак Л. В. Формування комунікативної компетентності майбутнього викладача дошкільної педагогіки і психології засобами тренінгу / Л. В. Козак // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : Науково-методичний журнал. – 2013. – Випуск 1-2. – С. 64-71
5. Козак Л. В. Використання мультимедійних технологій у професійній підготовці майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах // Вища освіта України - Додаток 4, том VI (18) – 2009 р. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» - С. 231-241.
6. Козак Л. В. Застосування педагогічних інновацій в технологізації навчального процесу у вищій школі // Вища освіта України - Додаток 2 до №3, том IV (29) – 2011 р. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» - С. 148-155.
7. Козак Л. В. Застосування проектних технологій у підготовці майбутніх викладачів дошкільної педагогіки і психології / Л. В. Козак // Педагогічний процес: теорія і практика: Збірник наук. праць. – 2013. – Випуск 1. – С.54-64
8. Козак Л. В. Інтерактивні технології у підготовці майбутніх викладачів вищих навчальних закладів / Л.В. Козак // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» - Додаток 1 Вип.27, Том VIII (41) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К.: Гнозис, 2012. - С. 318-325
9. Kozak L. Creativity as the base of innovative activity of future university teacher of pre-school pedagogics and psychology / L. Kozak // Innovations in education: ideas, projects, work experience. Akademiai Kiado / Collected materials of International Distance Scientific and Practical Conference. May 13-15, Budapest 2013 – P. 116-122
10. Моляко В.А. Творческая одарённость и воспитание творческой личности. – К.: Знание, 1991. – 40с.
11. Резерв успеха – творчество / Под ред. Г. Неймера. – М.: Педагогика, 1989. – 111 с.
12. Уруський В.І. Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Тема 5. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ (Лекція 5- 2 год.)

Характеристика понять: «інноваційний розвиток навчального закладу», «управління процесом упровадження освітніх інновацій», «програма інноваційного розвитку навчального закладу».

Наукові підходи до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу: системний, програмно-цільовий.

Управління процесом упровадження інновацій у практику роботи навчального закладу на засадах *програмно-цільового підходу*.

Визначення проблем у функціонуванні навчального закладу. Відбір педагогічних інновацій (банк педагогічних інновацій). Планування процесу впровадження інновацій у практику роботи навчального закладу (розробка концепції, стратегічного та оперативного плану). Етапи впровадження педагогічних інновацій. Узагальнення результатів впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу. Оцінювання педагогічних інновацій.

Педагогічна кваліметрія. Педагогічна експертиза. Види педагогічної експертизи. Параметри педагогічного аналізу інноваційної діяльності педагога. Оцінювання рівня

інноваційного потенціалу педагогічного колективу

Нормативно-правове забезпечення інноваційної освітньої діяльності. Закони України «Про інноваційну діяльність» (від 04.07.02 р. № 40–IV), «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» (від 16.01.03 р. № 433–IV), накази Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (від 07.11.00 р. № 522), «Про затвердження Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад» (від 20.02.02 р. № 114), «Про затвердження Положення про здійснення моніторингу виконання інноваційних проектів за пріоритетними напрямками діяльності технологічних парків» (від 17.04.03 р. № 245) та інші.

Методичні рекомендації та документи, необхідні для проведення інноваційної освітньої діяльності.

Основні поняття теми: інноваційна діяльність педагога, педагог-новатор, рівні прояву готовності педагога до інноваційної діяльності, компоненти готовності до інноваційної педагогічної діяльності, рівні готовності, діагностичні методи, управління процесом упровадження інновації, банк педагогічних інновацій, кваліметрія, педагогічна експертиза, нормативні документи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема: Технологія розробки і реалізації педагогічного проекту

Мета: оволодіння необхідним обсягом знань про педагогічне проектування як основу створення педагогічних інновацій. Розвиток пізнавальної та творчої активності, логічного мислення та інноваційної педагогічної культури магістрантів.

План

1. Сутність та особливості технології «метод-проектів».
2. Порівняльна характеристика технологій «метод-проектів» і технології педагогічного проектування.
3. Етапи створення інноваційного педагогічного проекту. Заповнення таблиці.
4. Ознайомлення з освітніми (педагогічними) проектами розвитку ВНЗ, ЗНШ. Аналіз проведення експертизи педагогічного проекту.
5. Перегляд презентацій на тему: «Навчальний заклад моєї мрії» .

САМОСТІЙНА РОБОТА ДО ТЕМИ 5

А. Розкрити зміст основних понять теми.

Б. Перевести основну інформацію теми в мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

В. На основі опрацювання літератури виконати такі практичні завдання:

- Виписати у термінологічний словник та проаналізувати наукові підходи до визначення понять: «інноваційний потенціал навчального закладу», «інноваційний розвиток навчального закладу», «управління інноваційним розвитком навчального закладу», «управління процесом упровадження інновації», «програма інноваційного розвитку навчального закладу».

- Провести психолого-педагогічний аналіз програми розвитку інноваційного навчального закладу; підготувати аналітичну записку про рівень інноваційності конкретного навчального закладу.

- Написати есе «Навчальний заклад моєї мрії» (образ ідеального навчального закладу, що реалізує концепцію інноваційної розвиваючої освіти).

- Розробити проект програми інноваційного розвитку навчального закладу (для розробки проекту пропонується створити творчу робочу групу у кількості 4 – 5 осіб).

Список рекомендованої літератури до теми 5

Базова література:

1. *Закон України «Про інноваційну діяльність»* від 04.07.2002 р., № 40-IV;
2. *Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»* від 16.01.2003 р., № 433-IV;
3. *Даниленко Л.* Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко . – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.
4. *Делия В. П.* Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание / В.П. Делия. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.
5. *Дичківська І.М.* Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
6. *Инновационная политика высшего учебного заведения* / [Девяткина М.А., Мирошникова Т.А., Петрова Ю.И. и др.]; под ред. Р.Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.
7. *Мармоза О. І.* Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О.І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.
8. *Навроцкий А. И.* Высшая школа: теория и практика модернизации / А.И. Навроцкий. –Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В.Н. Кармазина, 2007. – 196 с.
9. *Положення* Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522.
10. *Сисоева С. О.* Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоева; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
11. *Уруський В. І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.

Додаткова література:

12. *Васильченко Н. П.* Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. / Н.П. Васильченко. – К., 2005. – С. 180-194.
13. *Еленский Н. Г.* Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н.Г. Еленский // Адукацыя и выхаванне. – 2007. - №6. – С.31-34
14. *Инновационный потенциал проектной деятельности у навчальному закладі: Практико зорієнтований збірник* / За загальною редакцією О.А. Федоренка, І.Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.
15. *Клочко В. Е., Галажинский Э. В.* Психология инновационного поведения. Научное издание. - Томск: Томский государственный университет, 2009. - 240 с.
16. *Лазарев В. С.* Системное развитие школы / В.С. Лазарев. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.
17. *Лазарев В. С., Поташник М. М.* Как разработать программу развития школы: Методическое пособие для руководителей общеобразовательных учреждений / В.С. Лазарев, М.М. Поташник. – М.: Новая школа, 1993. – 48 с.
18. *Ліговицький А. О.* Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем / А.О. Ліговицький. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.
19. *Рыбакова В. И.* Управление инновационной деятельностью в образовательных учреждениях региона: Автореферат дисерт. на соиск. уч. ст. канд. пед. наук: 13.00.01. – Ярославль, 1996. – 49 с.

20. Салига С. Я., Яришко О. В. Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С.Я. Салиги / С.Я. Салига. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.
21. Сергєєнкова О. П. Вибір стратегії розвитку професійної індивідуальності: Психодіагностика у професії / О.П. Сергєєнкова. – К.: Наук. світ, 2004. – 86 с.
22. Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В. Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М.М. Поташника / О.Г. Хомерики. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 2

1. Сутність, мета та завдання інноваційної педагогічної діяльності.
2. Інноваційна компетентність як невід’ємна складова інноваційної педагогічної діяльності.
3. Креативність як суттєва характеристика інноваційної діяльності.
4. Роль рефлексії в структурі інноваційної професійної діяльності.
5. Професійні та особистісні якості педагога-інноватора.
6. Форми залучення педагога до інноваційної діяльності.
7. Проблеми включення педагога в інноваційний процес.
8. Класифікація учасників інноваційного процесу (за Е. Роджерсом).
9. Загальне уявлення про антиінноваційні бар’єри та шляхи їх подолання.
10. Характеристика понять: «нове», «творчість», «педагогічна творчість», «наукова творчість», «наукова педагогічна творчість».
11. Характеристика понять: «передовий педагогічний досвід», «педагогічне новаторство», «творчий педагог».
12. Науково-дослідна робота в педагогічній галузі як основна організаційна форма наукової педагогічної творчості педагога.
13. Передовий педагогічний досвід, його види.
14. Критерії оцінки перспективного педагогічного досвіду.
15. Етапи вивчення перспективного педагогічного досвіду.
16. Показники, які визначають готовність педагога до інноваційної діяльності.
17. Методи діагностики готовності педагога до інноваційної діяльності.
18. Відбір та оцінювання педагогічних інновацій.
19. Програмно-цільовий підхід до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
20. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.
21. Сучасні підходи до оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.
22. Критерії оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.

IV. Навчально-методична карта дисципліни "Основи педагогічної інноватики»

Разом: 56 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 6 год., самостійна робота 26 год., модульний контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II		
Назва модуля	Загальні засади педагогічної інноватики.		Технологія інноваційної педагогічної діяльності		
Кількість балів за модуль	59 бали		98 бал		
Лекції	1	2	3	4	5
Дата					
Теми лекцій	Інновації та тенденції. Педагогічна інноватика в системі сучасної науки і освіти	Загальна характеристика інноваційних процесів в освіті	Сутність, структура етапи інноваційної педагогічної діяльності	Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій	Управління процесом впровадження педагогічних інновацій
К-ть балів	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять		Освітні інновації та інноваційні процеси в освіті	Готовність педагога до інноваційної діяльності.	Тренінг «Розвиток творчих професійних здібностей педагога»	Технологія розробки і реалізації освітнього проекту
К-ть балів	11 бал	11бал	11 бал	11 бал	
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)
Робота, практичних			11 балів	11 балів	11 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)		Модульна контрольна робота (25 балів)		
Підсум. контр	ПМК				

V. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРАНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ			
Тема 1. Інновації та тенденції. Педагогічна інноватика в системі сучасної науки і освіти (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	I-II
Тема 2. Загальна характеристика інноваційних процесів в освіті (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	III-IV
Змістовий модуль II. ТЕХНОЛОГІЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Тема 4. Сутність, структура та етапи інноваційної педагогічної діяльності (5 год.)	Семінарські заняття, модульний контроль, залік	5	IV-V
Тема 5. Науково-педагогічна творчість як основа створення педагогічних інновацій. (5 год.)	Семінарські заняття, модульний контроль, залік	5	V-VI
Тема 6. Управління процесом впровадження педагогічних інновацій (6 год.)	Семінарські заняття, модульний контроль, залік	5	VI-VII
<i>Разом: 26 год.</i>	<i>Разом: 25 балів</i>		

VI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; вирішення педагогічних ситуацій; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ контрольні завдання для тематичного оцінювання навчальних досягнень магістрантів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни "Основи педагогічної інноватики" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 157.

Контроль успішності магістрантів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	5	5
2.	Відвідування семінарських занять	1	4	4
3.	Відвідування практичних занять	1	3	3
4.	Самостійна робота	5	5	25
5.	Відповідь на семінарському занятті	10	4	40
6.	Робота на практичному занятті	10	3	30
7.	Модульний контроль (1,2)	25	2	50
Максимальна кількість балів		157		

Коефіцієнт перерахунку: $157 : 100 = 1,57$

У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, письмова відповідь на питання, звіт, проект, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	«відмінно» / «відмінно»	A
82-89	«дуже добре» / «добре»	B
75-81	«добре» / «добре»	C
69-74	«задовільно» / «задовільно»	D
60-68	«достатньо»/ «задовільно»	E
35-59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	F

Загальні критерії оцінювання успішності магістрів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно", подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів

Оцінка	Критерії оцінювання
"відмінно"	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
"добре"	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді магістра наявні незначні помилки.
"задовільно"	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх під керівництвом викладача.
"незадовільно"	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка "незадовільно" ставиться студентові, який нездатний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу магістранта на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну

роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Дослідницькі проекти, які виконує магістрант за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань магістрантів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У табл. 8.4 представлено розподіл балів, що присвоюються магістрантам упродовж вивчення дисципліни "Основи педагогічної інноватики".

Таблиця 8.4

Розподіл балів, що присвоюються магістрантам
Разом: 124 балів

МОДУЛІ					Модульні контрольні роботи ЗМ 1, ЗМ 2	Підсумковий контроль залік
ЗМ 1		ЗМ 2				
(семінари, самостійна робота, відвідування лекцій, семінарів)						
Теми 1,2		Теми 3,4,5				
16	18	18	17	18		
					50	-

Разом: 157балів

Коефіцієнт перерахунку : $157 : 100 = 1,57$

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарсько-практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Передумови виникнення педагогічної інноватики.
2. Предмет та завдання педагогічної інноватики.
3. Сутність та співвідношення понять «інновація» та «новація», «педагогічна інновація» та «освітня інновація», «інноваційна педагогічна діяльність» та «інноваційний педагогічний процес».
4. Класифікація педагогічних інновацій.
5. Структура педагогічної інноватики.
6. Етапи педагогічних інновацій («життєвий цикл нововведення»).
7. Сутність інноваційної педагогічної діяльності.
8. Структура інноваційної діяльності.
9. Професійні та особистісні якості педагога-новатора.
10. Антиінноваційні бар'єри та шляхи їх подолання.

11. Сутність понять «творчість», «педагогічна творчість», «науково-педагогічна творчість».
12. Вимоги до результату науково-педагогічної творчості.
13. Структура науково-дослідної роботи та педагогічного новаторства.
14. Технології стимулювання творчої професійної діяльності педагогів.
15. Діагностика готовності педагога до інноваційної діяльності: завдання, етапи, методи діагностики.
16. Критерії та показники рівня готовності педагога до інноваційної професійної діяльності.
17. Характеристика понять «управління процесом упровадження інновації», «програма інноваційного розвитку навчального закладу».
18. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
19. Системний підхід до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
20. Програмно-цільовий підхід до управління процесом упровадження освітніх інновацій у практику роботи вищої школи.
21. Етапи впровадження освітніх інновацій у практику роботи навчального закладу.
22. Банк педагогічних інновацій.
23. Сучасні підходи до оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.
24. Критерії оцінювання педагогічних інновацій.
25. Критерії оцінювання ефективності впровадження педагогічних інновацій у практику роботи навчального закладу.

X. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДО ВСЬОГО КУРСУ

Базова література:

1. *Закон України «Про освіту»*. Від 23.05.1991 № 1060-XII [Електронний ресурс]/ – 1991. – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
2. *Закон України «Про вищу освіту»* від 17 січня 2002 р. №2984 - III – [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
3. *Закон України «Про інноваційну діяльність»* від 04.07.2002 р. №40-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
4. *Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»* від 16.01.2003 р., № 433-IV – [Електронний ресурс] – 2002. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
5. *Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття)* від 03.11.1993 р. № 896 – [Електронний ресурс] - Режим доступу: // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF>
6. *Національна доктрина розвитку освіти* [Електронний ресурс] / – 2002. – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=education-doctrine-2002>
7. *Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів* [Електронний ресурс] / – 2010. – Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/doccatalog/list?currDir=48718>
8. *Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки* (схвалена Указом Президента України від 25.06.2013 року №344/2013) [Електронний ресурс] / – 2013.
9. *Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти* (затверджена Наказом МОН України від 14.08.2013 № 1176) [Електронний ресурс] / – 2013.

10. *План заходів щодо розвитку вищої освіти* на період до 2015 року (затверджений розпорядженням КМ України від 27.08.2010 р. № 1728) [Електронний ресурс] / – 2013.
11. *Положення* Міністерства освіти і науки України «Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» від 07.11.2000 р., № 522.
12. *Альтшуллер Г.С.* Алгоритм изобретения. – М.: Московский рабочий, 1980. – 231с.
13. *Ангеловски К.* Учителя и инновации. – М.: Просвещение, 1991. – 159 с.– С. 7-42.
14. *Біла книга національної освіти України* / Т.Ф. Алексеєнко, В.М. Аніщенко, Г.О. Балл [та ін.]; за заг. ред. акад. В.Г. Кременя; НАПН України. – К.: Інформ. системи, 2010. – 342 с.
15. *Богданова І. М.* Педагогічні інновації в школі підготовки вчителя: кінець ХХ – початок ХХІ століття: Монографія. – Одеса : М.П. Черкасов. – 2009. – 157 с.
16. *Даниленко Л.* Менеджмент інновацій в освіті / Л. Даниленко . – К.: Шк. світ, 2007. – 120 с.
17. *Делия В. П.* Формирование и развитие инновационной образовательной среды гуманитарного вуза: Научное издание / В.П. Делия. – М.: ООО «ДЕ-ПО», 2008. – 484 с.
18. *Дичківська І.М.* Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
19. *Инновационная* политика высшего учебного заведения / [Девяткина М.А., Мирошникова Т.А., Петрова Ю.И. и др.]; под ред. Р.Н. Федосовой. – М. ЗАО «Издательство «Экономика», 2006. – 178 с.
20. *Клокар М.І.* Психолого-педагогічна підготовка вчителя до інноваційної діяльності: Дисертація на здобуття наук. ст. к.п.н. - К., 1997. –227 с.
21. *Козлова О.Г.* Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти: Дисертація на здобуття наук. ст. к.п.н.: 13.00.01 – К., 1999. – 235 с.
22. *Кремень В. Г.* Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В.Г. Кремень. – К. : Грамота, 2003. – 216 с.
23. *Кремень В. Г.* Філософія людино центрizmu в освітньому просторі / В.Г. Кремень. – 2-е вид. – К.: Т-во «Знання» України, 2010. – 520 с.
24. *Мармоза О. І.* Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О.І. Мармоза. – Харків, 2004. – 240 с.
25. *Навроцкий А. И.* Высшая школа: теория и практика модернизации / А.И. Навроцкий. –Х.: Изд-во Харьк. нац. ун-та имени В.Н. Кармазина, 2007. – 196 с.
26. *Николко В. Н.* Творчество как инновационный процесс. – Симферополь: Таврия, 1994. – 191 с.
27. *Паламарчук В. Ф.* Першооснови педагогічної інноватики / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – 417 с..
28. *Пономарев Я.А.* Психология творчества и педагогика. – М.: Педагогика, 1976. – 280 с.
29. *Потапшик М. М.* Педагогическое творчество: проблемы развития и опыт. – К.: Радянська школа, 1988. – 187 с.
30. *Сисоєва С. О.* Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / С.О. Сисоєва; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 320 с.
31. *Сисоєва С. О.* Основи педагогічної творчості: Підручник / С.О. Сисоєва. – К.: Міленіум, 2006. – 346 с.

32. *Сластенин В. А., Подымова Л.С.* Педагогика: Инновационная деятельность. – М.: ИЧП «Издательство Магистр», 1997. – 308 с.
33. *Уруський В. І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.
34. *Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / за ред.. В.Г. Кременя.* – К.: Педагогічна думка. – 2008. – 472 с.
35. *Юсуфбекова Н.Р.* Общие основы педагогической инноватики. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Допоміжна література

36. *Абасов З. А.* Понятийно - терминологический аппарат инновационной педагогической деятельности / З.А. Абасов // *Философия образования.* – 2006. - №1(15). – С.56-62.
37. *Андреев В.И.* Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности. – Казань: Изд-во Казанского ун-та, 1988. – 228 с.
38. *Богоявленская Д. Б.* Пути к творчеству. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
39. *Буркова Л. В.* Класифікація педагогічних інновацій – перший етап науково-педагогічної експертизи / Л.В. Буркова // *Директор школи.* – 2000. – №35. – С.1-9.
40. *Васильченко Н. П.* Упровадження освітніх інновацій як зміна компонентів навчального процесу // *Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць.* Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. / Н.П. Васильченко. – К., 2005. – С. 180-194.
41. *Вишнякова П.Ф.* Креативная психодиагностика / П.Ф. Вишнякова. — Минск, 1995.- 290 с.
42. *Еленский Н. Г.* Инновационная и экспериментальная деятельность: сущность, общее и отличное / Н.Г. Еленский // *Адукацыя и выхаванне.* – 2007. - №6. – С.31-34
43. *Енциклопедія освіти /* Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
44. *Інновації як фактор модернізації та підвищення якості вищої освіти: Бібліогр. покажчик (1995-2006) /* Укл. Н. В. Артикуца, О. М. Клоченок, Т. О. Ліщук; НаУКМА. - К.: Стилос. 2006. - 630 с.
45. *Інноваційний потенціал проектної діяльності у навчальному закладі: Практико зорієнтований збірник /* За загальною редакцією О.А. Федоренка, І.Г. Єрмакова. – К. – 2006. – 242 с.
46. *Інноваційні пошуки в сучасній освіті /* Г. М. Перевознікова (упоряд.); Л.І.Даниленко, В.Ф.Паламарчук (ред.); Центр. ін-т післядипломної пед. освіти АПН України. – К.: Логос, 2005. – 220 с.
47. *Інноваційні процеси в освіті: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів /* М.О.Аузіна, А.М.Возна; Нац. банк України, Львівський банківський ін-т. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 103 с.
48. *Кан-Калик В.А., Никандров Н.Д.* Педагогическое творчество. – М.: Педагогика, 1990. – 141 с.
49. *Клочко В. Е., Галажинский Э. В.* Психология инновационного поведения. Научное издание. - Томск: Томский государственный университет, 2009. - 240 с.
50. *Козак Л. В.* Викладач як суб'єкт інноваційної діяльності / Л. В. Козак // *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» - Додаток 1 до Вип.29, Том III : Тематичний випуск «Міжнародні Челпанівські психолого-педагогічні читання».* – К.: Гнозис, 2013. - С. 170-175
51. *Козак Л. В.* Застосування педагогічних інновацій в технологізації навчального

- процесу у вищій школі // Вища освіта України - Додаток 2 до №3, том IV (29) – 2011 р. – Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору» - С. 148-155.
52. *Козак Л. В.* Інтерактивні технології у підготовці майбутніх викладачів вищих навчальних закладів / Л.В. Козак // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» - Додаток 1 Вип.27, Том VIII (41) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». – К.: Гнозис, 2012. - С. 318-325
 53. *Козак Л. В.* Методологічні засади інноваційної професійної діяльності викладача вищої школи /Л. В. Козак // Неперервна професійна освіта: теорія і практика : Науково-методичний журнал. – 2011. – Випуск 1. – С.11-16.
 54. *Козак Л. В.* Структура та ознаки інноваційної професійної діяльності викладача вищого навчального закладу /Л. В. Козак // Педагогічний процес: теорія і практика: Збірник наук. праць. – 2012. – Випуск 2. – С.50-60.
 55. *Козак Л. В.* Сучасні підходи до класифікації педагогічних інновацій /Л. В. Козак // Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матеріали Міжнародної наук. - практ.конфер. (28-29 березня 2012 р.). / заг. ред. В.О. Огнев'юка. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2012. – С. 227-232
 56. *Козак Л. В.* Інновації в системі вищої педагогічної освіти: теоретичний аспект / Л. В. Козак // Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць – К. Університет, 2010. – Вип. 3. – Ч.1. – С.207-216
 57. *Кремень В. Г.* Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень.– К. : Грамота, 2005. – 448 с.- С.380.
 58. *Кремень В. Г.* Філософія національної ідеї. Людина. Освіта. Соціум / В.Г. Кремень. – К.: Грамота, 2007. – 576 с.
 59. *Кушнір В., Кушнір Г., Рожкова Н.* Інноваційність освіти як дидактичний принцип / В. Кушнір, Г. Кушнір, Н. Рожкова // Рідна школа. – 2012. - №6 (990). - С.3-8
 60. *Лазарев В. С.* Системное развитие школы / В.С. Лазарев. – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 304 с.
 61. *Лазарев В. С., Поташник М. М.* Как разработать программу развития школы: Методическое пособие для руководителей общеобразовательных учреждений / В.С. Лазарев, М.М. Поташник. – М.: Новая школа, 1993. – 48 с.
 62. *Ліговицький А. О.* Теоретичні основи проектування сучасних освітніх систем / А.О. Ліговицький. – К.: Техніка, 1997. – 210 с.
 63. *Моляко В.А.* Творческая одарённость и воспитание творческой личности. – К.: Знание, 1991. – 40с.
 64. *Огнев'юк В. О.* Інноваційна освіта як фактор інноваційного поступу суспільства / В.О. Огнев'юк // Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Теорія культури і філософія науки». – Х.; Житомир, 2003. - № 598: Філософські проблеми науки, освіти та культури постмодерну. – С. 7
 65. *Паламарчук В. Ф., Даниленко Л.І.* Тенденції розвитку інноваційних процесів у вищій освіті України. Вісник післядипломної освіти: Збірник наукових праць. Випуск 1 / Ред. кол.: В.В.Олійник (гол. ред.) та ін. / В. Ф. Паламарчук. – К., 2005. – С. 154. – 167.
 66. *Попова О. В.* Розвиток інноваційних процесів у середніх загальноосвітніх навчально-виховних закладах України в ХХ столітті: Дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки / О. В. Попова. – Харків, 2001. – 468 с. – С. 24-42.
 67. *Резерв успеха – творчество* / Под ред. Г. Неймера. – М.: Педагогика, 1989. – 111 с.

68. *Рыбакова В. И.* Управление инновационной деятельностью в образовательных учреждениях региона: Автореферат дисерт. на соиск. уч. ст. канд. пед. наук: 13.00.01. – Ярославль, 1996. – 49 с.
69. *Салига С. Я., Яришко О. В.* Управління вищими навчальними закладами: Монографія / Под ред. проф. С.Я. Салиги / С.Я. Салига. – Запоріжжя.: ЗУНТЕІ, 2005. – 194 с.
70. *Сергєєнкова О. П.* Вибір стратегії розвитку професійної індивідуальності: Психодіагностика у професії / О.П. Сергєєнкова. – К.: Наук. світ, 2004. – 86 с.
71. *Сидоренко Е. В.* Тренинг коммуникативной компетентности в деловом взаимодействии / Е. В. Сидоренко. - СПб: Речь, 2002. - 208 с.
72. *Сиротенко Г. О.* Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Харків: Основа, 2003 – 80 с.
73. *Слободчиков В. И.* Инновации в образовании: основания и смысл – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.abitu.ru/researcher/methodics/nauka/a_1xizkd.html
74. *Слободчиков В.И.* Проблемы научного обеспечения инновационной деятельности в образовании (концептуальные основания). – Киров, 2003. – 112 с
75. *Уруський В.І.* Формування готовності вчителів до інноваційної діяльності: Методичний посібник. – Тернопіль: ТОКІППО, 2005. – 96 с.
76. *Хомерики О. Г., Поташник М. М., Лоренсов А. В.* Развитие школы как инновационный процесс: Методическое пособие для руководителей образовательных учреждений / Под ред. М.М. Поташника / О.Г. Хомерики. – М.: Новая школа, 1994. – 64 с.
77. *Хуторской А. В.* Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А.В.Хуторской. - М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. - 222 с.
78. *Хуторской А.В.* Педагогическая инноватика: методология, теория, практика: Научное издание / А.В.Хуторской. - М. : Изд-во УНЦ ДО, 2005. - 222 с.
79. *Шевцов М.Г., Козлова О.Г., Харламов Ю.І.* Учителів про педагогічну інноватику: Навчально-методичний посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2001. – 60 с.
80. *Юсуфбекова Н. Р.* Общие основы педагогической инноватики / Н.Р. Юсуфбекова. – М.: Просвещение, 1991. – 174 с.

Інформаційні ресурси

<http://ru.wikipedia.org/wiki>
http://www.khutorskoy.ru/books/2008/ped_innov/
<http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-19.htm>
<http://www.twirpx.com/file/427278/>
http://www.portalus.ru/modules/shkola/rus_readme.php?
<http://novosvit.pp.ua/category/dopomoga-vchitelyu/>

**Робоча програма навчального курсу
"ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ІННОВАТИКИ"**

Розробник:

Козак Людмила Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Основи педагогічної інноватики. Програма навчальної дисципліни / Розробник Л.В. Козак. – К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. – 32 с.